

Наше Лемко

PIK V.

Ч. 8 (104)

Львів, 15 квітня 1938.

Виходить двічі в місяць.

Адреса: Львів, ул. Новий Світ ч. 22.

Телефон ч. 244-67.

NASZ ŁEMKO, LWÓW, UL. NOWY ŚWIAT 22

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.

Оголошення після уяви.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЇЮ:

Річно 3 зол., Піврічно 180 зол., Чвертьрічно 1 зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

До відома Філій і Читалень Т-ва „Провіта“ у краю.

Товариство „Провіта“ дістало дозвіл Міністерства Внутрішніх Справ на прапор і поширення ювілейних відзнак такого змісту:

„Міністр Внутрішніх Справ, ч. АР. 3—100, Варшава, дня 23-го лютого 1938 р. Рішення. На підставі арт. I, уст. (1) декрету з 2-го жовтня 1935 р. (Д. У. Р. П. ч. 72, поз. 455) і § 2 розпорядку з дня 15-го листопада 1935 р. (Д. У. Р. П. ч. 86, поз. 534) даю Товариству „Провіта“ у Львові дозвіл на виготовлення й уживання відзнаки, як також прапору, згідно зі залученими зображеннями.

Відзнака може бути уживана як відзнака членська до ношення в кліні. Прапор може бути уживаний у час збірних виступів Головного Виділу та його членів. За членські відзнаки Виділ побирає буде від членів устійнену оплату титулом звороту коштів не більше як 1 зол. Видавання відзнаки нечленам заборонене. Заразом відмовляю до-

зволу на виготовлення й уживання прапорців. Нинішнє рішення залишене цілковито свободній сфери влади і не вимагає умотивування, згідно з арт. 75, уст. 3, розпорядку Президента Річесполитой з 22-го березня 1938 р. про адміністративну поведінку (Д. У. Р. П. ч. 36, поз. 341). Нинішнє рішення остаточне в адміністративнім ході інстанції. За міністра — Наконеніков-Клюковскі, підсекретар Стану“.

Виділи філій і читалень допилюють, щоб ювілейні відзнаки набували тільки члени централі, і читалень. Зокрема треба допилювати, щоб обовязково всі члени наших читалень набули ювілейну відзнаку та її носили.

З уваги на заборону прапорців не можна стягати лід установ 15 зол. на прапорці. Зате вказане, щоб усі наші родини й установи склали добровільно датки на нитку для прапору Матері-Провіти. Зокрема повідомляємо, що Во-

Легко можна навчитися ошаджувати при помочі премійної книжечки Кооперативного Банку

„ДНІСТЕР“

у Львові, Руська 20, тел. 180-50.

на яку складаючи щомісячно вкладку від 5 зл. и гору, можна по році одержати крім звичайних відсотків ще й премію за ошадність 25 до 100 чл., залежно від висоти постійної місячної вкладки.

Нові Христові Борці.

У перемиському катедральному храмі дня 13, березня ц. р. висвятив І. Е. Кир Григорій Лакота 29 молодих Душастирів. Між новосвяченими є трьох наших Братів з Лемківщини, а саме Дзюбина Степан з Гладішева коло Горизь, Фаль Йосип з Іздебок коло Березова й Шпинда Іван з Карликова к. Сьмока. Всім Всч. Отцям бажаємо на новій дорозі життя жнайкращих успіхів у душпастирській праці для добра нашої української католицької Церкви й Українського Народу.

Редакційна Колегія.

євідський Уряд у Львові писемом з 24-го березня ц. р. до ч. БН. 58 а) 12/38 повідомив нас, що в тимчасовому полагодженні нашого подання в справі дозволу на Свято і Конгрес у Львові визначає термін від 21-го до 24-го травня 1938 р. Остаточне рішення в справі Свята у Львові владсть Всеєвідський Уряд у найближчих днях.

Канцелярія Т-ва „Провіта“.

У 950-ЛІТТЯ ВОЛОДИМИРОВОГО ХРЕЩЕННЯ УКРАЇНИ.

Найсвітлішою подією в нашій історії є заведення християнства на Україну за часів князя св. Володимира Великого. Цього 1938-року ми знаємо якраз 950 років від тої найважливішої події в історії Української Нації. Наш український народ належить до тих культурних народів, що мають чим похвалитися. Він мав у своїй історії багато світлих моментів. Сила й велич київської держави, мудрість і хоробрість українських князів і гетьманів, побіди над ворогами, це все речі світлі й незабутні. Всі великі історичні події є для нас школою нашого національного змагання й свідомости та наслідування наших славих предків у всьому тому, що доброго вони зробили. Християнська релігія дала українському народові правдиву ціль життя, вона розвинула культуру, допомогла створити велику державу. Вона пригрозила під свої крила цій українській нації, що був розбитий колись на окремі племена.

Перший приніс Христову Правду на Україну ніхто другий, а сам Христовий Апостол, Андрей Первозваний, брат св. Петра. Коли Христос Господь відійшов до неба, Його Апостоли розділили між себе світ і кожний пішов в іншу сторону проповідати євангельську істину.

Св. Андрей дістав поручення понести світло євангельської правди на Схід, між народи, що жили над Чорним Морем. Апостол дійсно прийшов на чорноморські береги й ширив тут Христову науку серед грецьких колоністів. Назначили людей — оповідає старий наш літопис — запускає св. Андрей чимраз далше в глибину краю та дійшов аж до величезної ріки Дніпра. Тут сів він зі своїми учениками на човні й поплив водою вгору. Довго так плів св. Андрей та навчав по дорозі людей Христової правди. Одного вечора прийлив він під я-

ксь гори над Дніпром. І тут зі своїми учениками переночував. Коли рано зішло сонце, пробудився Апостол і оглянув прегарний краєвид. Вишопив відтак на гору, огорнув зором українську землю та відзивався до своїх учеників: „Чи бачите ці гори? — Глядіть, бо в тих горах засяє Божа благодать, тут повстане на них великий город-місто й Бог збудує в ньому багато церков. Благодать Божа спочине на цій землі!“. — Сказавши те, св. Андрей благословив українську землю, помолвився на горі й застромив

на ній хрест. Діялося це на тому місці, на якому повстало опісля місто Київ. Київ стався осередком української землі й держави та осередком християнства. Продовжив він у ньому повстало так багато церков, покритих бляхою; що Київ названо від того золотOVERХИМ.

Так отже, по старим переказам і легендам св. Андрей засяв на Україні зерно Христової науки та висказав пророцтво, що це зерно йд. благодатними лучами Божої ласки скільчиться, зійде та видасть обильні овочі. („Хрест на Україні“).

Комуна в Чехах.

Від хвилини злучення Австрії з Німеччиною очі цілого світа звернені на Чехословаччину. І не диво, бо ця країна найшлася під сучасну перу в німецьких кляпках, які щораз більше затісняються, щоб з усіх сторін окружити Чехію та вкінці її розкурити. Цим явищем немає причини нікому радіти, бо кожний народ має право до самостійного життя. Однак політика Чехословаччини, що намагається оперти своє життя на гнилих більшовицьких підвалинах нічого доброго не ворожить Чехословаччині. Її столицею місто, Прага, сталося від деяких років одним з найважливіших осередків комуністичної пропаганди на суміжній краї. Агенти й комуністичні „специ“, які сьняють собі вигідно в Празі, покориговуються привілеями та поширюють комуністичну пропаганду в сусідніх краях при допомозі великих грошевих засобів червоний Москви. Минохить нагадується часи, коли то в передвоєнних роках вилізли величезні суми царських рублів на пропаганду москвофільства на наших землях, які й довели до того, що сотки безвинних наших селян терпіли по різних Талергофах, або платили

життям на придорожніх вербах за те, що давали себе баламутити московським висланникам, які теж і тоді мали свою централу в Празі.

Але ці сучасні „специ“ від комуналізму в Празі двома мірками поширюють „свої“ ідеї. Вони вживають інших способів до пропаганди в суміжних краях, а окремим засобом у себе. Польський щоденник „Карієр Поранни“ ч. 91 доказує, що головний осередок Комінтерну на середню Європу й східно в Празі, співпрацював дуже поважно в організованій хлопському страйку в минулому році в Галичині. Він теж займається основуванням комуністичних „гнізд“ у Польщі, збиранням охочих з Польщі до Еспанії, збіркою на „червону поміч“, поширення „вигротової“ літератури, або насиланням до Польщі вишколених партійних „техніків“ — комуністичних агітаторів.

Зате в себе ці „слуги Сталіна“ вживають зовсім інших способів. Ідучи на противімецькому коці, накликають вони весь чеський загаль до спільного „людяного фронту“. Цей фронт має вести Чехословаччину до кращого завтра й забезпечити державі ненарушені кордони й безпеку — бо за Чехами постоїть більшовицька влада(!?)

До чого таке безголовля доведе, хай собі сама Чехословаччина клин у голову вбиває та шукає виходу. Лемківщина повинна гнати від себе всяку наволоч, що хоче шукати тут своєї наживи й ширити комуналістичну „науку“. З більшовиками нікому на Лемківщині не подорозі!

УКРАЇНСЬКИЙ ЧАСОПИС
ЦЕ СВІТЛО І ЯСНЕ СОНЦЕ В ХАТІ

Стрий, 8. III. 38. До Пром-банку — Складуючи підписувачу заяву на дальших 10 уделів і вкладаючи їх одночасно, прошу признати мені на бік, рах. кредит до двадцятикратної висоти вкладених уделів. Сподіюсь, що Хв. Діреція прийнятно розгляне моє прохання, тіль більше, що моє майно і добре просперуючий склад є доброю запорукою, про що Хв. Діреція мала нагоду переконатися, стаючи мені нераз в пригоді. —

З поважанням. — Сидір Роман.

УДІЛ

ПРОМ-БАНКУ

Львів, Гродзських 1.

уможливило б затягнути позичку до двадцятикратної висоти вкладених уделів.

Очевидне святотацтво.

По наших українських селах на Лемківщині вештаються дуже часто різні типи, які торгують „жамми“, каміньчаними до запальничок, згладжувачами; а при цьому всему вдають страшних бідажів і покрижджених. Зайде такий др хати, скриньки, стогне, бідається кале — закликає себе, що він безробітний, голій, босий, бездомний га хвалити свій товар. А спробуйте некупити, то він цілу фамілю по кутах пороставляє. Але це була б справа з предметами господарського характеру. А нам йде про важнішу справу.

Саме по цілм краю вихається ціла хмара різних збірників, які в різний спосіб збирають дрібні суми на відбудову старих і будову нових церков. А треба знати, що наш український народ глибоко-релігійний і радо дає жертви на церкви. Зокрема на Лемківщині збудовано або відновлено багато храмів Божих власне завдяки тій жертвенності. Багато теж нових дзвіниць і різної церковної утвари справлено з дрібних пожертв на такі цілі. І власне тут біда, що з тієї гарної прикмети нашого народу деякі неконтрольовані жким люди зробили собі невиправне джерело своїх особистих шкурних користей. Вони ходять по наших селах і продають малі образки з печаткою „На будову церкви“, або „на відбудову церкви“. Тому, щоб

відізнати правду від ошуканства конечно треба кожного такого рознощика образів у першу чергу вилегітимувати та вислати його до місцевого Отця Пароха, щоб він провів, чи дійсно мандрівний має право й дозвіл займатися продажем образів на будову чи віднову церкви. Якщо є дозвіл адміністраційної влади (староста) на збірку дрібної жертви на релігійну ціль та збірщик має свою легітимацию з тожданістю своєї особи й письмо Парохіального Уряду зі села, в якому будуть, або відбудовують церкву, — тоді слід такому помістити. Якщо знов у такого збірщика нема відповідних документів, годі треба йому відмовити й недовозити ні ходити по хатах, ані продавати будьякі образи. Бо в такому випадку це не буде помін на церковні потреби, тільки звичайне вилуджування грошей, що є рівнозначне з очевидним святотацтвом. А наш нарід не такий багатий, щоб у чортові зуби викидати тисячі золотих, Врешті слід пам'ятати, що жиди мали досі майже всі фабрики й підприємства, де виробляли різні такі предмети зв'язані з релігійним культом. Тому саме — не знаєте, або маєте сумніви щодо різних мандрівних людей та їх образів — тоді підіть до місцевого Отця Пароха й запитайтеся, як поступати згідно з честю правдивого християнина.

Присилайте дописи!

Ці слова заповіту були провідною думкою для Кирило-Методієвського Братства, для всіх наших візніших діячів, для всіх наших пізніших національних поинанів, для Українських Січових Стрільців, для всего нашого народу, що підняв національну революцію 1918 р.

Поезія Шевченка здрубула право горожанства для нашої мови й нашої літератури серед народів цілого світу. Шевченко доказав, що українська мова гарна, багата, надється до висловлювання найкращих думок і найвищих почувань.

Шевченко навчив нас самих цінити свою рідну мову.

Шевченко писав своїми поезіями нашому народові національну й економічну волю. Бажав він такої волі всім народам світу. Він — апостол всевітньої правди, апостол освіти, науки.

Шевченків „Кобзар“ — це українська євангелія. В цій книзі знаходимо підтримку нашого національного духа по нинішній день. І ще досві-дкові роки так буде, бо наш Шевченко безсмертний.

Як же ми шануємо Шевченка?

Українці поставили йому скрізь багато пам'ятників. Називаємо його іменем Читальні Кружки, різні установи, школи, вулиці. Справляємо щороку поминки по Ним з нагоди його смерті. Яка болоча суперечність! Устроюємо обходи з нагоди смерті Того, що від сто літ є нашим провідником, що живе між нами, а ми ним живемо бо:

жива

Душа постова святая,
Жива в святих своїх речах,
І ми, читая, оживаєм
І чуєм Бога в небесах.

Чи годиться святочню обходити день смерті Генія, що тільки тілом спочав, а духом живе і є безсмертний?

В цьому ювілейному році „Провсвітні“ робимо перебіг. Сьогодні обходимо і на будуче будуть обходити всі рідношкільні установи нашої області свята в честь Шевченка, але з нагоди його смерті, але з нагоди його уродин. Цей ясен в нашій минувшині день треба прославляти!

І саме сьогодні обходимо святочню силами дітей світлі 124 роковини уродин Шевченка.

„Благословенна хай буде година,
Що Україні дала з великих
Найбільшого Сина!“

Др. Степан Ващичкий.

Промова

З НАГОДИ „ДИТЯЧОГО СВЯТА“ В ЧЕСТЬ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
У СЯНОЦІ, ДНЯ 13. ІІІ. 1938.

Святочна Громадо!

По всему широкому світу, де тільки живе гурт українців, сходяться вони рік-річно на святочні обходи в честь Тараса Шевченка. Буває, що на такі обходи приходять і чужинці, бо слава Шевченка сьогодні вже широко лунає.

Ані один народ — не має такого гарного, як ми, звичаю — шанувати щорічними обходами свого Генія. Нюдин народ не згадує своїх славних людей так сердечно, як ми згадуємо Шевченка.

Про Шевченка написано в нас і на різних мовах світу вже стільки книг, приготовано й виголощено стільки рефератів, відчитів і промов, що кожний знає бодай при-

близню його життєпис і принайменше найважливі його твори. Якщо комусь не достають ще відомості у цьому напрямі, може їх легко здобути. Одною промовою, одним рефератом не можливо висчерпати життєпису Шевченка та пояснити його творів. Треба на це цілої низки научних рефератів.

Але досить кількох речень, щоб засувати, чому Шевченко для нас рідний, великий.

Шевченко підняв високо в бору стяг незалежності України, той стяг, що понизився під Полтавою в борбі з Москвою. Він остаєв нам виразний наказ-заповіт:

„І мене в сім'ї великій,
Сім'ї вольній новій
Не забудьте помянути...“

НОВИНКИ

Загальні Збори Т-га „Сільський Господар“ відбулися дня 31. березня ц. р. у Львові. Мім резолюдіями, що їх прийняли Загальні Збори стверджено, що на Лемківщині в краківському воєвдстві не дозволено в цьому році на оснування ні одного кружка „Сільського Господаря“. Загальні Збори вважають, що недопускання нашої чисто господарської організації з негосподарських мотивів до праці на Лемківщині є нічим неоправдане, а найменше мотивом, що „частина громадянства вороже ставиться до організації“, тому, що ніхто не може вороже ставитися до даної організації, що ще в селі не працювала. Тому Загальні Збори відносяться цим шляхом до надрядних чинників, щоб не дозволити на майбутнє на таке відношення до господарської організації, якої праця в інших частинах краю є такою корисною. Ширше згадана буде в слід. числі.

Альгоголь стелить ліжку сухотам. Остерігаємо всіх, щоб не пили кропки й денатурату, бо денатурат приспішує смерть, а зі здорових дітей робить каліки на ціле життя.

„Богородице Діво“ в 150 мовах світу. Зі Святої Землі повідомляють, що на горі Рафал, віддаленій 25 км. від Єрусалиму, побудовано церкву присвячену Пречистій Діві Марії. На мурах цієї церкви вигравіровано „Богородице Діво“ в 150 мовах світу.

Важке для вчителів! Львівське Шкільна Кураторія подала до відомства, що вчителі всіх шкіл, які старіються про перенесення до іншої місцевості, повинні вносити просьби службовою дорогою найдальше до 30. квітня кожного року. Просьби внесені пізніше не будуть розглядати. Перенесення переводять з важністю від 1. липня, тому просьби внесені після 30. квітня — безуспішні.

Померли в Америці в 1937 році наші односельчани з Явров, Шляхтової, Білої й Чорної Води: Анна Головач, Марія Кузмяк, Павло Фечня, Лука Петрикович, Юлія Яношич, Григорій Булик, Лука Круляк, Марія Лазорчик, Василь Круляк, Андрей Шнишак, Андрей Бурчак, Пилип Поремба, Пелаягія Мещак і Фенна Масяк. Вічна Ім Пам'ять!

Хто забуває про свій обов'язок супроти Ювілятки „Просвіти“, той забуває про майбутню долю Нації.

Під адресою поштового уряду. Польська преса пише, що від довшого часу до адресатів у місті Яслі приходять надклені листи. Буває теж, що вислані листи з Ясла, якщо вони щедро грубіші, не доходять до місця призначення. Цією справою напевно заінтересується п. начальник пошт. уряду в Яслі. — Якби так списати все, що діється з листами й газетами не тільки в Яслі, але по різних гмінних урядах, де роздаються листи, то волосся дубом стало би.

Про втрату громадянства. Польський сойм ухвалив закон про втрату громадянства тих громадян, що 1) діють за кордоном на шкоду польської держави, 2) перебувають безперервно за кордоном щонайменше 5 років після створення польської держави й втратили зв'язок з польською державністю, або 3) перебуваючи за кордоном не вернулися до Польщі в означеному речінці на заклик закордонного уряду польської держави.

Наплив австрійських жидів до Галичини. В містах і містечках Галичини появились останніми часами маси жидів, утікачів з Відня, Лінцу, Зальбургу та інших австрійських міст. Найбільше їх прибуло до бориславського басейну. Поміж утікачами найбільше жінок і дітей. Їх чоловіки лишилися ще довші в Східній Мархії (тепер Австрія називається Схід. Мархією — а по німечки Остмарк) позакінчувати свої інтереси.

Серед загадочних обставин померли у Філадельфії два брати Семан і Андрей Вислоцькі. Їх сестра Анна, по повероті з міста застала мертвих на долівці, а відірвана зати.ка від газоних проводів указувала на те, що оба брати згинули внаслідок затроення газом.

Кого пускати на роботи. В останніх тижнях виїхав з Ряшівщини більший гурт робітників і робітниця на сезонні роботи до Франції. Також поїхало багато робітників до Естонії. На сезонні роботи виїжджають виключно польські робітники.

Згинув у лісі в Грабівниці коло Березова робітник Петро Дубик, якого придаливо дерево.

Ліки подешевіли 15%. На основі нової антикарської такси ліки подешевіли на 15% в порівнянні з дотеперішню ціною.

Уривок з листа:

...пришли мені в листі паперців

„КАЛИНА“

бо в нас таких добрих нема.

Здоровлю Іван.

Нью-Йорк 24. II. 1938.

Нарешті... жидам заборонили продавати всі предмети, зв'язані з християнським релігійним культом. У фабриках і підприємствах, де виробляють і продають такі предмети (медаліки, хрестини, образці святих і т. п.), можуть працювати тільки робітники християни. Фабрики й підприємства того роду, які є власністю нехристиян, мусять бути зліквідовані до 2 років. Такий закон видано у Варшаві з днем 28. березня ц. р.

Борімся з грізним налогом. Польський урядові чинники ствердили, що на цілому Підгір'ю від Шлеська до Гуцульщини наряд не масово отруйний етер, який перепалковують головно з Німеччини. Етер ще гірше шкідливий від алькоголю. Лікарі ствердили, що старші та діти, які пють етер, на ціле життя стаються умово хорими. Цей наліг тим страшніший, що родичі не досять, що самі руйнують своє здоров'я, але ще розпинають своїх дітей. З цим страшним у наслідках новим лихом: лиття етеру-кропки мусять боротися цілий свідомий український загаль. У цій боротьбі допоможе Українське Протнальгогольне Товариство „Відродження“, тому в кожному селі на Лемківщині треба заснувати Кружки „Відродження“.

Влом до церкви. Невідомі вломники влізли через вікно до церкви в Ославиці, пов. Сянік, розбили касу й забрали з неї 140 злотих. Поліція шукає за злодіями. Це велике недбалство держати гроші в церковних скринях, а не в своїх банках. А пішломо, вічно пригадуємо, що бандити множаться й часто рабують наші церкви.

Вантажний поїзд штовхнув на залізничному шляху в Коросні емеритовану вчительку Р. Рисевичівну, яка тяжко потовклася й зломала праву руку.

Згорів у своїй хаті. В селі Долах коло Нового Санча згорів у своїй хаті 75-літній Англі Мисор, що хотів утечи з горючої хати. На нього звалився бальок і він живцем згорів з хатою.

На неужитках заложите рибний став,

коли заощадите собі потрібну на те готівку в

Замельнім Банку Гіпотечнім у Львові

ул. Словацького 14. (Філія: Станіславів, ул. Собіського 11)

Уже робить заходи, щоб у вашому селі основано дитячий садок. Не буде ваша дитина без опіки й ви спокійно будете працювати в полі. Не будете журитися, ані на гірку вибогати, чи не дай Бог не горить ваша хата. А те, що ваша дитина навчиться в садку, буде підвалиною під її моральне й культурне майбутнє.

Обікрали славу статую Божої Матері. Якій святотатинки обікрали славу статую Божої Матері в Бистриці в Югославії. Забрали з неї золоту корону та прикраси з дорогих каменів. Підчас погові свята татинки зрубали вкрадену золоту корону. Варгість усіх украдених предметів, що з ними святотатинки втікли, перевищає мільон лярів.

Як лікувати лишаї? Лишаї появляються довблї часто в дітей, особливо коло носа, вуха, на лицї та довкола уст, бо тут шкіра найніжніша. Лишаї заразливий і тому малій дитинї не треба цілувати в уста, щоб їх не заражувати різними недугами. Коли на дитячому тілі появляється зачервонілі місця, треба їх посмарувати одієм з домішкою дрібки саліцилу (саліцил продають в аптеках). Коли ж на лицї появляється вже струнки, треба негайно купити білої ртутної масти й посмарувати нею зболілі місця. В той спосіб лишаї скоро гояться й не поширюються. Недужу дитину не треба кушати, доки зовсім не виділиться, бо лишаї можуть появилися по цілому тілі й поробити сліди на постійне. — (Н. З.)

Огидне вбивство. Коло села Єдліче, повіт Ясло, якись огидні злочинці вбили 16-літнього Йосифа Бещада, який їхав ровером. Злочинці забрали ровер і стагнули з убитого хлопця нові чоботи.

Шурї під Парижем. Загально відома правда, що шурї є розсадниками чуми. Одначе не всі знають, кілько тих поганих звірат є по великих містах. Найбільше шурї має, кажуть, Париж. Чудесна дільниця Інавалід замїтна тим, що є там чимало пустих мешкань, яких нікто не хоче винаймати через язв шурї. Парижаня поселяють собі це тим, що при будо-

ві нової каналізації, змінили напрям підземних рур, відтинаючи шурям доступ до ріки Секвани. Один гість, що мешкав у першорядному готелї в люксовий дільницї Лювру, застав одного разу шуря у ванні. Він покликав мерщій власника готелю та показав йому несамовите — на його думку — явище. Але господар відповів спокійно, не переймаючись: „Якби ви знали, кілько шурїв на долині в каварні... Там їх так багато, що вони преспокійно вганяють собі помїж столики, проте гості не роблять собі нічого з тих дивоглядних перегонів“.

Серед невияснених причин втопилася на Мочарному біля Риманова одна молода невіста. Вона пішла прати біля до ровя й внаслідок якоїсь недуги впала в рів і втопилася. Вона залишила сироти.

„ТОБЕ, РУСІНЕ, ТЖЕБА ВИРЖОНЦЬ ЧАРНЕ ПОДНЕБСНЕ“.

Селяни з наших західних окраїн оповідають нам такі цікаві речі, якими повинен би зацікавитися хтось із компетентних чинників та які подаємо без коментарів: Село Бахїр, повіту Березів, що було колись чисто українське, сьогодні внаслідок зовнішнього натиску та мішаних подружч у більшості польське. Діти тих кільканаятьох родин, що ще лишилися вірні своїй церкві та нації, примушені вчитися римо-кат. релігії. Перед кількома днями тамошній ксьондз запитав у школі сина Йосифа Сави польських молитов. А коли той як греко-католик не знав польських молитов, тоді ксьондз викинув малого Саву з класи без плаща й шапки на мороз. До другого сина Василя Гната з Ходорини сказав: „Тобє, русїне, тжеба виржонцї чарне поднебсє“. Наука ксьондза не пішла в лїс. По науці польські діти кинулись на малого Гната та справді хотїли перевести операцію „обризаня“ — але „чорного піднебсїя“. Відний хлопчина вийшов з тої операції локалічений на лицї. Той церемонїї обризаня приєднався з янїна школи — як нас заповняють — управлїтель школи й ані словом не реагує. („Дїло“ ч. 41.).

Поїздки львівського воєводи.

В днях 31. березня і 1. квітня ц. р. приїхав львівський воєвода А. Білик до короснянського і березівського повітів. У Коросні й Березіві зустрічався воєвода з представниками Духовенства, армії та судівництва, та приймав делегації господарських, суспільних і других організацій. В Корчнї, Єдлічі, Дидї та Димові говорив він з представниками громад і зі селянами.

РОЗВ'ЯЗУЮТЬ НАШІ ТОВАРИСТВО НА ЛЕМКІВЩИНІ.

Рішенням Львівського Воєводського Уряду з дня 5. березня 1938 чспр. ПБС. IX-275 38 заборонено розвивати дальшу діяльність Т-ву Українській Народній Дїм у Красній короснянського повіту, на просторї граничного паса, тому що діяльність вище поданого товариства не є вказана „за вглядудф безпеченства публічного“, покликуючись при тому на арт. 16 розп. П. Р. П. з дня 23. грудня 1937 о границях Держкаві.

Артикум 16 повищого закону каже, що воєвода може завісити або заборонити діяльність на просторї граничного паса кожного товариства, союзу або кооперативу чи їх віддїлів, коли узнає, що така діяльність не вказана з оглядів публічної безпеки або хорони границі.

Таке рішення воєводи не вимагає обоснованія та є сейчас виконаєме.

Арт. 10. тогож закону дає більше поясненія щодо граничного паса. І так граничний пас обіймає цілий простір повітів, які прилягають до границі держави, враз з міськими повітими положеними на тому просторї. Одначе, коли широкість граничного паса не осягає в той спосіб 30 м., в такому случаї влучується до граничного паса рівнок і волосий громади сусїдніх повітів, яких простір лежить в цілости або в частї в віддїлї 30 м. від граничної лінії. Крім цього Міністер Внутр. Справ може ще розширити ширину граничного паса, на всі або деякі повіти, що прилягають до граничних повітів або на їх частї, а це тоді, коли цього вимагає потреба безпеки і охорони границі.

Бачимо з того, що виданий закон про границі держави в першій мірі відібється на розвиткові наших культурно-освітніх та економічних установках, а як релїгій такий доказ є заборона діяльності Т-ва Укр. Народній Дїм у Красній (Коросенці) на Лемківщині.

Ювілей 950-ліття Хрещення.

(торжества з тієї нагоди)

Преосвящений Єпископат Галицької Церковної Провінції, зібраний на Конференції у Львові дня 23 грудня 1937 року, рішив торжественно святкувати 950-літній Ювілей Хрещення наших предків з 1938 році та видати з тієї нагоди спільне Пастирське Послання.

Заки Послання буде написане й одobreно Єпископами, Митрополічий Ординаріат подає до відома Всечесному Духовенству у Вірним те рішення Єпископів. У зв'язку з тим утворився у Львові Комітет під головуством Президента Генерального Інституту Католицької Акції п. Д-ра Маркіяна Дзеровича. Комітет доложить усього старання, щоб торжества такого світлого й рідкого Ювілею принесли народові якнайбільший хосен.

Порушаючи Духовенству й Вірним праці Комітету, Митрополічий Ординаріат звизає так підготувити ювілейні торжества, щоб у них якнайглибше передати народові свідомість великої Божої благодати, якою є належати до Христової Католицької Церкви, в якій ваші предки охрестились, та свідомість усіх прав віри, що відносяться до тієї Церкви й до св. діла помирнення Церков, або як кажуть, здення — унії, завершеної на Флорентійському Соборі й відновленої у нас Берестейським Собором.

Митрополічий Ординаріат дуже поручає Всечесному Духовенству в усіх Службах Божих випрошувати з неба потрібні для цілого народу ласки для утвердження його у св. вірі, збереження його у св. Божій благодаті й духовного поступу в християнському католицькому житті.

Львів, дня 1 березня 1938.

† АНДРЕЙ, Митрополит.

У світ за очі.

В книжці відомого в Америці наш Братам з Лемківщини о. О. Пристая п. н. „З Трусківця у світ хмародерів“ дуже багато незвичайно цікавих згадок про перші початки й тяжке життя закарпатських Українців Лемків і наших з Лемківщини на еміграції в Америці. В третьому томі п. н. „В американському Вавилоні“ находимо в 3. частині п. н. „Українська Еміграція“ окремий розділ про наших Братів Лемків ув Америці. Автор оповідає нам у подробицях про їхнє життя. Там читаємо:

— Життя галицьких Лемків дуже тверде. Землі в них небагато, крім того вона дика й ялова, як звичайно в горах. При старосвітській примітивній управі приносила вона богачеві стільки, що ледве клигав, а бідному приходилося з голоду примирати. Тімо проворніші з них шукали виходу із своєї нужди. Брались до пакування догану (тютюну) з угорщиню боку до Галичини. Інші йшли в шіт під час сінокосів і живн на сезонні роботи до Угорщини, Румунії й Бесарабії. На Угорщині довідувалися від своїх закарпатських бра-

тів про далекі заморські краї, де можна заробити добрі гроші й не бідувати. Бо там багаті люди потребують чимало робітників до великих фабрик і копалень. Зі Закарпаття були вже селяни в Америці, куди їх звербували агенти корабельних компаній. Звідтіля писали до своїх у старій батьківщині, що їм добре ведеться й посилали додому гроші. А наші лемки слухали оповідань про американський добробут, так само, як діти прислуховуються до цікавої казки старої бабусі. Зітхали й передумували. А в голові родилися заміри. Неодного кортіло похити за море, щоб заробити собі грошей і відтак жити по людському. Колиб тільки не мусіли покидати своїх любих гір, рідне село, стару церковцю і родину. Вже на саму згадку далекій чужині опановував серце глибокий жаль і робилося так болюче, що вагався, чи не кинути думку про Америку. А крайня нужда не давала спокую; голод силою мав витягати лемка з рідної хати і гнав його у світ за очі.

Позичивши у жида грошей на корабельну карту, вибрався лемко зі сльозами в очах до Америки. Там

вишукував він угорусинів, що їх адресу дали йому знайомі земляки зі Закарпаття. А ці приймали його до себе на мешкання й гостили, справді як рідного брата. По кількох днях відпочинку вишукалі такому новикові роботу, а за два-три тижні слав уже наш лемко своїй найдорожчій „малжонці“ кілька доларів, щоб „дашто“ справила дітям і собі та купила для них бандуру (картоплі) і муки, щоб не голодували.

Пришов лист до лемківського села серед глибоких гір і заворушив усіх. Читали його по кілька разів і вичитували в ньому про великі багатства, машини, гази, електрику й про інші „американські дива“. Оглядали дорогі долари й обмірковували чи їм не поїхати б туди. Вістка про багату Америку та долари поширилася, захоочувала дочора більше лемків, що покидали свою голодну землю та вимандрували за море. Спершу емігрувала сільська біднота. Потім пішли за її прикладом також трохі багаті гази, що тільки хотіли собі придбати в Америці грошей і вернутися додому та якслід розгосподаритися.

Незасібні лемки діставшись до Америки, мусіли там тяжко працювати. Такої виснажливої роботи не знали у своїх мильних горах, але потому звикли до неї. Зате заїдали тут сніжнобілий хліб, що його досі не лише ніколи не мали, але й на очі не бачили. Щодня було в них на столі м'ясо, а в Старім Краю ледве двічі в році, на Різдва й на Великдень. Жити тут у вигідних мешканнях їм мали на собі порядний одяг. Помалу зживалися з лютим оточенням, з роботою й з „босом“ — наставником, звичайно чужинцем, що дуже хвалив собі наших лемків за їх працотивість і витривалість. Якщо вони не були жонаті, женилися, а якщо були ще скромні та ошадні, то за якийсь час купували собі власний дім. Мимохіть забували за свої гори, л'єси й потоки, а церква, село й миле сусідство в ньому віддалялося до неперворотної минувшини. Лемки перемінювалися в американців. Навіть ті гази, що здобувши досить доларів, верталися до рідного села та приводили до ладу своє зубожіє господарство, бо могли вже там дозвіє витримати. Шість тятнуло їх назавд за море. Вони знову йшли до Америки, бо її добробут, широкі можливості й її всагалі американське життя зовсім полюпило їх. (Далі буде).

УВАГА!

АМАТОРСЬКІ ГУРТКИ!

УВАГА!

перша народна песа з лемківського життя з часів панщини на 3 дні зі співами й танцями

*** Пісня Бескиду ***

пера І. Ш. Лукавиченка й Ю. Тарновича

з лемківським весіллям; Бібліотека Лемківщини, ч. 7. З дозволом публї. Старостом до вистав. Ціна для всіх інших 1,50 за. Гроші з замовленням слати до Адм. Н. Л.

- 3. Стережиться облудних пророків 5 гр.
- 4. Поза Церквою нема спасення 5 "
- 5. Поєднання 5 "
- 6. „Не боронить дітям приходити до мене“ 5 "
- 7. В церквах благословить Господа 5 "
- 8-9. „Радуйся живиносий Хресте“ 5 "
- 10-11. Сектанти 10 "
- 12-13. З темряви до світла 15 "

(На пошту до кожної книжечки додається 5 гр. Хто замовляє всі ті книжечки разом, або однойдесять і більше примірників, пошту оплачує Видавництво ЧСВВ.)

Особлишу увагу звертаємо на останнє число „Католицьких Читань“ під заголовком „З темряви до світла“, яке на днях вийшло.

Це захоплює оповідання про одне молоде подружжя, Івана й Катрину Мостюків, що далися збаламутити облудному сектаторському „республіканові“ — і покинули свою святу, батьківську віру. Першим об'явом „нової віри“ тих збаламучених людей було викінчення св. образів із хати... За тим першим промахом — пішли даліші гріхи і згіршення. Як пришло спам'ятання і що відтак сталося з Мостюками — розкаже прещкаєв в другій половині — В. Городиловський. — Книжка має 48 сторін, артистичну обертку та численні ілюстрації, спеціально до неї роблені. Читаємо її одним духом!

Боронім св. віру перед ворогами! Але наперді — знаймо її добре.
Пішіть на адресу: Видавництво Чина св. Василя Вед. у Жовкві — Жулкев.

ЗАГУТИНЬ КОЛО СВЯНОКА.

Аматорський Гурток при читальні „Провітля“ відіграв 30. І. ц. р. драму „Заклятий яр“. Воя аматори виявилися зі своїх роль дуже добре.

При цій нагоді Видім читальні „Провітля“ в Загутині широ дякує своїм Братам односельчанам в Америці за одержану передплату на „Дзвіночок“ і „Наш Лемко“. Окремо звизаємо цюо дорогою наших Земляків в Америці у містах Сайре Па, НьюЙорк, Детроїт, Чикаго, щоб вони навязали культурні взаємини з нашим селом і не забували про свої рідні хати. Прохаємо всі Українські Організації в Америці й свідомих Українців у вище названих містах будити зі сну темноту наших односельчан із села Загутиня, а українські часописи в Америці передрукувати цей заклик.

Самі собі долю куємо.

Не пишемо ні цікавого оповідання, ні не будемо розводитися про якийсь чудо. За те беремо перший з ряду приклад, на якому кожний побачить, що наша доля є тільки в наших руках.

Біля Сянока є село Костарівці. Про те, що діялося в Костарівцях за о. Венгріновича, не раз уже ми писали. В цьому селі є кооператива. Вона, основана на статутах українських кооператив, дуже гарно розвивалася так, що по короткому часі побудовано свій мурований дім. Місцеві „громадяни“ замість горнущася до своєї кооперативи, всіми силами почали за підшептом сянїцьких і львівських розбідухів московських прихильників розвивати єдність у кооперативі та випирати всіх перших основників кооперативи навіть із членства. Коли ще добудували селю, основали чит. Качковського й відштовхнули від себе всіх, що дали цеглу й працю на будову власної домівки. Слід згадати, що в селі є ще на всіх 200 хат 2 жидівські склепи, кужко й один польський склеп. До Сянока зі села 7 км. На домогання бувших членів кооперати-

ви засновано в селі українську крамницю, та всі часи прирекли брати товар у цій крамниці. На жаль, до цієї крамниці скорше зайде такий, що йому й не подорозі, як свій. Одним словом у Костарівцях усі лози гниучася й гниучася, так і далше гнуться. Як це розуміти? — Костарівчани невідомі того, що таким станом тільки гіршу бду собі прикують; замість уже раз zorganizуватися й протиставитися в своему господарському житті різним посередникам — а таких повно в місцевих жидівських коршмаках — самі розвивають свою єдність і женуть себе в пропасть. Бо вони відрають чужим, які сіють відер шоб серед бурі збирати овочі. Прикріде, дуже прикрі, що такі донедавна стачоні костарівчани стають посівовищем на цілу околицю... Замість станути твердо на своїй батьківській землі та сфїрїти ясним прикладом іншим селам. А наші Брати за океаном ждуть і вичікують, коли то спам'ятеється Костарівчани? Віримо, що народна честь вкаже вам правильний шлях, тільки майте розум і не слухайте чужих підшептів. Сусід з Чертежа.

В обороні правди.

Не раз а ж стядно

так не вмють собі дати ради наші люди, коли заїде до села, або ще гірше — в хату який батїст, шугнаєт байбеліаць, суботник чи інший вовк в овечій шкурі — зі своїми книжечками, брошурками.

Він так гладко вміє говорити й боронити неправду, а ми ні пари з уст! Чому він такий бітий у своїй блудній, фальшивій вірі? Бо читає свої брехливі письма і книжки!

А ми не читаємо своїх, ми не куємо добрих, католицьких книжок — тому так легко даємося замішати, а може — крий Боже, і переко-

натися фальшивим, облудним про-rockам...

Тим людям, що хотїлиб добре спїзнати свою св. віру, а особливо ті правди віри, які головно заперечують усякі сектатори — ворушаємо гарячі протисектаторські книжечки:

„КАТОЛИЦЬКІ ЧИТАННЯ“

Кожну книжечку читаємо цікаво, мов яку повість. Досі появилася отсі книжечки:

- 1. І буде одне стадо і один пастир 5 гр.
- 2. „Радуйся Благодатная“ 5 „

З наших сіл і міст

ДИТЯЧЕ СВЯТО В СЯНОЦІ.

Заходом Кружка Р. Ш. у Сяноці відбулося в дні 13. березня ц. р. „Дитяче Свято“ в честь Тараса Шевченка. Діти відіграли пєсу Козориса „Дитяче Свято“. Сама пєса є дуже відповідна для такого свята, а гра молоденських мистців була знаменита. Діточі хори, декламації та промови були дуже добрі. Настрий був незвичайно сердечний, звичайно, як серед дітей. Цією свято підготувла п. Ольга Масинкова, За її ширу працю для добра української дітвори належить велике признання. Нажаль, публіки було за мало. Багато місцевих патріотів не явилось, хоч свято устроювано й в честь Шевченка й силами дітей, до того ще й перший раз було того рода свято в Сяноці. Видно, як мало ми ще доцінюємо працю виконану силами дітей та як мало нас інтересує виховання дітей!

КОСТАРІВЦІ КОЛО СЯНОКА.

Недавно відбулося в нашому селі весілля Івана Малишчака в Аніоно Труц. Обое молоді свідомі Українці урядили весілля без чьогото, зате зі співами й товаришськими забавами. На весіллі зборили зложили добровільно 4.50 зол. на культурні цілі Р. Ш. та 2 зол. на допомогу Українським Інвалідам. Честь Вам весільні гості й щасливого життя Молодим. Всі беріть собі приклад з культурної поведінки та будьте завжди тверезі.

КООПЕРАТИВНА НАРАДА

Кредитова кооператива „Сян“ у Сяноці устроїла в дні 4. березня ц. р. нараду в справі організації кредитових кооператив. Наради проводив голова Надзірної Ради цієї кооперативи Впр. О. Декан Цегелик, секретарював п. Петро Венгловський. Реферат на тему „Мега кооператів та організація кредитових кооператив“ виголосив Др. Ванчицький. В дискусії обговорив відпоручник РСЖК-а п. Рудакевич справу дрібної ощадності. У дискусії забирали голос: Вєч. О. Андрейчук, п. Венгловський, дир. Нар. Торг. п. Масник, п. Капій і другі. Всі бесідники обстоювали думку, що треба скріпити кооперативу „Сян“, вступаючи в ряди її членів (впис 2 зол., уділ 10 зол.) та вчинити її осередком організацій-

ного життя для кредитової кооперативі в нашій області. Всі поручали, щоб наше громадянство складало свою зайву готівку та свої дрібні ощадности тільки у кредитовій кооперативі „Сян“ у Сяноці.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ КРУЖКА Р. Ш. В ЗБОЙСЬКАХ

Відбулися в неділю 20. березня. Явилось 30 членів, жінок і мужчин. Вибрано Старшином з п. Іваном Венгрияком на чолі, З Кружка Р. Ш. у Сяноці приїхали на ці Збори відпоручники п. Олена і Др. Степан Ванчицькі. Вони обое повсили зібраним громадянам потребу організування рїжних фахових курсів при Кружку Р. Ш. у Збойських та вказали на значиння дитячих садків. Громадяни мали наглядний доказ, що праця „Рідної Школи“ є хосенна, бо в лютні та березні ц. р. був організований заходом „Рідної Школи“ трикотарський курс, що його вела п. Ольга Патроних з великим шїжжитком для учасників. Закінчення курсу відбулося в дні Загальних Зборів Кружка. Члени Кружка оглядали трикотарські виробі учасників курсу на виставі, що була уладжена в домівці Кружка. Громадянам Збойськ бажамое гарного успіху в просвітній праці. Такі успіхи можуть вони мати, що будуть більше чим дотерен організуватися в Кружку Р. Ш. і будуть витривало працюювати, не будуть слухати злих дорадників, які їм кажуть, що трикотарські курси — то непотрібна річ, що шкода на них видавати гроші. Такі люди не є приятелями, тому їх треба оминати.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ РАЙОНОВОЇ МОЛОЧАРНІ В СЯНОЦІ.

Одноко наша продукційна кооператива Районова Молочарня в Сяноці працює вже два роки. Працювати приходитьсь важко серед населення, кооперативно неосвідомленого й неосвіченого. Буває, що ялясь громада зачне доставляти молоко нашій Молочарні, але приватний молочар підніщить ціну дрібну на те, щоб побити нашу Молочарню й невразжіві люди кидать свою кооперативу та попірають приватника, що й до того значайно мужиків. Приватний молочар не вдержується з високою ціною, по якійсь часі обнижує її та

платить гірше як кооперативна Молочарня. Шойно тоді люди переконуються, що їм треба було держатися своєї Районової Молочарні. Така практика багато коштує Районову Молочарню й людей. Товариство не може опиратися на хитких членів, неослїдних, непевних, таких, що лакомляться на дрібний приї і не передбачують, скільки через це лямкісто вони за кілька тижнів або місяців утратять. Треба витривало попірати свою кооперативу, бо вона певніше заведе наш газів до добробуту як приватний молочар, що робить несовісну конкуренцію нашій кооперативі.

Загальні Збори Р. М. у Сяноці відбулися 23. Ш. ц. р. при невеликій участі членів. Це некорислий обяв, коли на Загальних Зборах такої рільничої кооперативі яляється більше інтелігенції, чим рільників. На таких зборах повинні були явитися десятки членів-рільників з кожної громади й радити спільно над справами цієї рільничої інституції.

Районова Молочарня має тепер добрий, фаховий провід, тож наш рільники повинні з повним довірам відноситися до неї.

—0—

МАНДРУЄМО ПО РІДНИХ СЕЛАХ

З Котова повертаємо назад на головний шлях і по кількадесятьох кроках ходу, понижча горбка Бараняка, яже в горішньому кінці села Лавової, через відому нам річеньку Каменичку, скручуємо вліво.

А відси громадською доріжкою яка біжить через поля звані „Долинами“ продираємось до Угриня, який, не маючи своєї церкви, в справах релігійних приналежний до 3 км. від нього, віддаленої нашої греко - католицької парохії в Лавовій.

Шістьдесят літ тому назад — у 1877 р. в Угрині проживало 545 мешканців, з ось тепер числить він 80 чисел хат, а в них животіє 690 греко - католиків Лемків.

Назвиська тих наших угриняків слїдуєчі: Маслей, Єдинак, Дикий, Лукочин, Криса, Крупа, Добровольський, Пєляк, Полика, Марчак, Ругала, Оснік, Станко, Федорчак, Коспірда, Лабівський, Ющишак, Вархолік, Масьчох, Підгірський, Гапура, Тарас, Тирлич, Кидно, Кобаній, Шинцо, Дрожджак, Малесевич, Нєстор, Пивовар, Барновський, Кубик і Ковей. Сам Угрин лежить між двома неприятними верхівями, що подекуди, є пороснені густими корчаками аж до самого села.

Сі кучеряві угринські верхівя Угруняни, з давен-давня, називають — зо сходу: Долини, Сосни, Лази, Палениця, Полянця, Червениця, Береги, Сігва і Гронок. З відня — Борсучина, і На коморі (се угринський громадський ліс), зо заходу: На Фидилі, Кичера, і знову — Лази, Преодолина, Ясіняки та Вершок.

Верши до назви Угруня.

Угруня, як бачимо, се чисто наша українська назва й то ще така, яка і в урядовій мові завадала своєю окремішністю.

Про неї є переказ, що вона пішла від якогось то нашого Закарпатця Угруня, котрий прийшов сюди з нашого Закарпаття, де також є наше село Угруня.

Так говорять про назву оселі переказ. Зновже стара писана, про Угруня грамота розказує нам про встановлення в Угруні давнього солтства.

Це було перед 352 роками тому від у 1585 р. В тім то році Ян Браїцький дітич Забелча й Лавової potwierдив продажу Русинів Дорошові за 80 фльоренів тодішних грошей, межуочого з Лавовою лісовою простору враз з потоком Угруниом на заложения в Угруні солтства, а кметів, які будуть йому до данич поземкувати, має судити правом волоським.

З наведеного переказу й того potwierдження продажу згаданого простору так і виходить, що на мі-

Передплатники в Америці й Канаді

прислайте передплату на адресу „Наш Лемко“, Львів, ул. Новий Світ, 22.

Звіт з діяльності САМООСВ. ГОСПОД. ГУРТКА В ЗАГУТІНІ.

(Докінчення).

Члени нашого Гуртка переводили ще досвіді з іншим господарським насінням, які дали кращі доходи з нашого поля. Крім цього нам треба вжитися не тільки добре орати, але також мусимо знати, свій товар добре продати. Зокрема вірцевою поводитися між людьми, в товаристві, уряді та сирізь, де живемо й перебуваємо. Коли ж хочемо, щоб люди нас шанували, то мусимо належно пізнати способи доброї поведінки. Тому ми запросили до Гуртка п. Ольгу Цегеликіну, щоб нас навчила доброї поведінки.

сі тодішнього Угруня вже перед 1585 р. була якась оселя.

В нинішньому Угруні існує, у селянській хаті приміщена, наша українська кооператива „Єдність“, яку собі свідоміші угриняни оскували. Крім неї ще є в Угруні приватна крамничка одного угриняна, а ще дальше — під самим Угруном, на угринське дерево причаївся, водний тартак, на якому господарить пейсатий жид Фабер.

На тім ще не кінець, бо існує ще в Угруні і читальня Качковського, та вона, по словах самих угриняків, жовіте лише на папері хіба, що деколи заглянуть туди деякі люблячі й дещо зарадять.

Деревяну школу вибудували собі угриняни заходами українського вчителя Івана Кобаного.

Тойже учитель бачив, як сірі угринські груди давить вікова брила-мерява і не дає їм дихнути свіжому воздуху життя — узявся сю скалу - терявня розвалювати. Та не довелось сердезі, цілковито скинути її з тих сірих угринських грудей, бо мусів покидати свою улюблену оселю та йти ген на призначену йому посаду.

А безпробудні угриняни, неначе сироти сірі — одні поторопіли, а другі дальше блукають по ріжних „борсучинах“ й їхні, сірі груди, як давнє, так дальше давить той віковий тягар терявня.

Та, це прийде час, коли ця проклята чорна занавіса терявня, ця спричинниця усього нашого лихоліття цезне, пропаде, й цілковито завалиться з перед сірих угринських сусупільних очей і вони ясно глянуть на Божий світ.

А тоді — й в Угруні, широко обійме брат брата, і в Угруні загреміть побідна пісня правди.

В 1937 році переведено дальші досліді з управого рослиня. Пашина морква, посіяна в збійці, від живив до зими дуже гарно виросла. Люцерна дала 4 покоси. Годівля шов-прядки теж прекрасно вдалася. Всі досліді експонати були на Хлѳоборській Виставі в Сяноці, яку уладдила Філія Сільського Господаря.

Наприкінці звіту окремо завага до всіх Виділїв Читальень „Просвіти“ та свідомих людей на Лемківщині. При поширванні в наших селах старайтесь підняти добробут наших громадян. Неможливо занятися поширенням освіти,

ІДЕТЕ ДО СЯНОКА,
пам'ятайте, що всі закупи треба
полагоджувати в складі

„Народної Торговлі“

Тут купуйте споживчі й колониальні товари, насіння господарських рослин і трав.

коли наш брат селянин замість заплатити членську вкладку або передплатити собі часосні, мусить на великі (а таких багато!) купувати барабани! В парі з цим Читальня „Просвіти“ повинна помогти матеріально Філії Сільського Господаря в Сяноці. Це ж мене як сонце, що від розвитку Філії С. Г. буде залежати розвиток „Просвіти“, кооператив, молочарень у наших селах.

А Ви, Молоді Брати! Перед Вами стежка до щастя! Молоді мусить перемінити дотеперішню господарку! Нераз читаєте, як то живуть селяни в західних краях. Але в тих краях кожний сільський хлопцє в дѳчина до 18-го року життя мусить покінчити господарську школу, а потімєнєще хлѳоборській вишкі молоді. Знаємо, що Чехія це край садів. Але там давня така звичка та декоди вже законом унормована, що кожний молодець перед шлюбом мусить виказатися посвідкою засадження бодай 10 шепів.

А в нас? Хіба ми гірші від чєхиз? Кілько то в нас батьків господарів, що правда за свого життя ані одного овочового дерева не посадили для своїх дітей. Але Ви, Молоді Брати не дивіться на це! І не говоріть з жалем „кто зна, чим я буду — чи господарем, чи ремісником“ — тільки пригадайте собі зі шкільної ланки приповідку: В ремісника золота рука! Тому віамє, не зважаючи на ніщо та на нікого, тільки книжку й ще раз книжку до рук! Недаром каже поет: „Книга це морська глибина. Хто в ній приє аж до дна, той хоч труду маю досить, дивні перли виносить.“

Михайло Копій

првідник Самоосв. Госп. Гуртка
ЧЕРЕЗ „ПРОСВІТУ“ — ДО ВОСКРЕСЕННЯ! СТАВАМО ПІД ПРАПОРОМ „ПРОСВІТИ“! НЕ ЖАЛІМО ДЛЯ НЕЇ НИ ПРАЦІ, НИ ГРОША!

Лемківщина в народніх переказах.

Бували часи в лемківських горах, що тільки матері з дрібною дівторою оставалися при господарці. Всі старші — батьки з дочками й синами — йшли в далекий світ шукати того, що недовстало в рідній хаті. З весною манджали одні далеко в угорські доли по ранні овочі, щоб їх розношувати опісля в сусідні міста, або аж до далекого Шляську, а то часто й до Перемишля. Були й такі, що з завязаними очами знали всі шляхи до великих угорських міст над рікою Дунаєм; не тяжка теж для них була дорога по сіль до Семигороду. Але на такі прогулянки ніколи одинцем не вибиралися. Повеснувавши, деколи до Великодня, або в найгіршому до теплого Миколи сходилися на спільну раду та розділювали поміж себе плян щорічних походів. Звичайно, ближча дорога припадала новикам, а в далеку вибиралися досвідчені, старі мандрівники. Ніхто не банував за ними. Чого? Вони вернулись з хлібом. Впрочім це було в крові синів гір. Родинне гніздо сплести над ярком ріки, загосподаритися, а самому по всіх усядах питати за ще одним кусником хліба. А стопок соли, або п'ять мідяків невеличка заплатата за сходження пару хомаків. Вернутися з далекої дороги зі срібною монетою не легко бувало. Хоч овочі добре поплатувалися. За повні два кошелі, обережно принесених ізза Дунаю ягід, у Кракові тричі дорожче платили. Коли ж бо веснувати треба було наймитові; а знаєте, яка то наймитова весна. Ані вам добре сниться не прикладе, ні не заправити загонів, ні каміня не вибирає, а борозни й рівачки — хіба мишачими норами вода в часі зливи втікає буде. Ще й сусідову межу підоре та зоре й засіє рідко — чекай вродиться дідько... Ще гірше як за панцищяну роботу...

Побратими завжди находили себе. Юрко з Волині мав побратима одного в Дальовій, другого в Переговині, а Лучка аж з Білої Води над річкою Вужом завчасу доживав своїх дярк. Ця чвірка скуповувала в Семигороді молоді ярки та в поворотній дорозі на Рогівській Горі розділюючи стадо овець, Юрко з Далівчаном провадили свою частину овець до Буківська, а друга частина подавалася попри Іванчик, короснянськими гірками аж до Рихвалду. Рихвалдяни, перебравши від них за деяким заробітком відрі, гнали їх даліше до Морави, або як дехто зове до Срібної Землі. Така мандрівка повторювалася рік-річно кількома наворотами. І завжди давала гарний прибуток. Менші, дорожню збіджені вінці купували дуже часто місцеві газди та розвозили в себе на широку скалко годівельно-випасову господарку. З овечої вовни витовкали гарне, дуже тривале й тепле сукно; з цього теж приводу повстає на Лемківщині багато фолішів, в яких вода порушувала тяжкі ступи, що рівно вдарили й втолочували прядену вовну в тепле, рівне руно. А сільські кравці шили гуньки, гуньчата, чугані. Шварші гуньки з круглими рукавами, мережани біло-голубою крайкою довкола швів, без комірів для молодичок; з двоцалевим коміром і колірними нашивками для своїх синів і довгі зі дошпачаними вдолі рукавами чугані до церкви з бі-

лими торчачками на спині, у вісімку плетених білих вовняних ниток, для старших газдів. Було глянути на таку громаду, як висипувалася з церквіного воріття — відді — і найкращий містешляхтар не міг би увіковічнити крашого, достойного почету. Наче велика давня, боярська дружина в зместатиному відлі, прообрази своїх найвірніших незаписаних чинах...

Останніми мандрівними купцями овець, які з лемківських гір ходили до Семигороду, були: Ваньо Семанів з Тарнавки, Філько з Королика, Гнатко з Калинова й Митро з Рихвалду. Але найбільшим купецьким хистом і підприємчивістю безсумніву відзначувався Ваньо з Тарнавки. Він був заразом найкращим провідником через зелену змужку. Кожний каміничок, кожний шпачок у лісі серед найтемнішої ночі потрапив він минути. Та при цьому він умів прекрасно оновідати про свої молоді бурлацькі роки. Він ані разу не пролежав нагоді на печі, або під крилатою грушкою в саді, щоб не піти в світ за очі на заробіток. — „Гварте си, що ся вам любит, але в горах найкраще жити. Хочби ви на край світа пішли, а такого віку не дочекаете, што в горах. Таке то гірське царство; ані вас астриб не дозрити, не то чорна ворона“. Старий Корнило з Місточка таку силу мав, що в його руках підкова просто від ковала гнулася, як з воску. Він це на панцину до Римонова ходжав. Одного разу, ще лежав білий сніжок у бороздах, а межі пошилися зеленою плахтою вчасного зілля, Корнило йшов на панську роботу. І на межі, під ядлівником, де панський буковий ліс сходиться з газдівськими Баньчачами, надійшов він на спячого вовка. Старик, не багато думаючи, окрович сірого вовчиська, зловив його за довгі вуха й ізза на ньому до села. Вовк, сполошений, дав собою поводити, доки не бачив села. Коли ж іздець накручував його за вуха до села й колінами сильно дав йому між передні лопатки, вовчиськові аж піна капала з рота, але до села ніяк не мав охоти стрибати. Надобавок рання молитва дзвонів заглушувала дужий крик поміч самого Корнила. Щойно пастухи, що босоніж гнали череду овець на пасіки над червоним берегом, помігли дідові добити вовчиська. Але Корнило не любив чванитися своїм дівтавчим подигом. Зате залюбив оповідав, що то він пізніше давав доброго чошу вовчій породі, що за гусями, ягнятами аж до села закрядалася. Нові, але старі вже смереки вкривають сьогодні верх і полонину на захід від ріки Вислока. А тоді перший раз зносили грубі трами модрено вліз з Тернянського Діау; на будову першої церкви. Модрені, як водні слижі, на підвалуви Божого храму. А сільська дівтора бавилася весело між трісками, що їх майстри понаскладували в три широкі вежі. Хто міг сподіватися, що в біле полудне вовчисько з Річок зачаївся за загоні конопель над лукою, де бавилися діти. До того Вітковице хлопця в одній сорочині якась нужда аж до коновель занесла. Тоді вовк тільки нащеку роздзвивив і біле гуся в сорочці ніжками у воздуху повиснуло. І люди зі села бачили, що вовк щось біле до ліса несе. А Корнило, що пас свою тваринку на межі, відразу пізнав, що це не гуся, тільки хлопця у вовчих класках; перетявши вовкові дорогу поза Демкову межу, так уперезав грабовою кривулою вовка поміж

Одиноке джерело нашого життя.

ЧОМУ МИ МАЄМО ДЕРЖАТИСЯ НАШОЇ УКРАЇНСЬКОЇ, ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ?

Нашим релігійно-моральним і національним обов'язком є держатися нашої української, греко-католицької Церкви. Цей обов'язок впливає й тяжить на нас з таких мотивів:

3 РЕЛІГІЙНИХ, ЗАГАЛЬНО-ЛЮДСЬКИХ МОТИВІВ:

Наша греко-католицька Церква є частиною вселенської Католицької, Христової Церкви, до котрої обов'язані належати всі люди з виразної волі її Основника, самого Божого Сина, Ісуса Христа. Одинока, Христова Церква, якою є католицька Церква, має та зберігає цілу, ненарушену правду, Божу волю, що то вказує людям властиву дорогу життя, та подає їм певні й успішні, та одинокі середники до спасення.

Що більше?... Католицька Церква провадить нас не тільки до позазробового, вічного щастя, себто до надприродного щастя нашої душі... Але вона вить нас також засад, при збереженні котрих зможемо обійняти й посісти також і доцесний, так самітний, як і суспільно-збірний добробут у нашому туземному житті. Отже, всі, що належимо до греко-католицької Церкви, маємо повне прего й спроможність черпати зі всіх тих численних, загально-людських і надприродних і природних, духовних джерел, які католицька Церква дає, затерлює, отвірає й подає своїм членам.

3 ПРИРОДНО - НАЦІОНАЛЬНИХ МОТИВІВ:

З заряду Божого Провидіння та силою основного, природного закону ми є членами українського народу. Як такі, посідаємо свої літесні права та обов'язки. Тих наших природних прикмет, тих наших святих прей обов'язків нічого не може й не сміє нам відібрати. Вони дають нам, членам Української Нації, при-

родно й моральну основу для нашого всестороннього, культурного та національно-духовного поступу, зросту й усовершення.

Католицька Церква, як всесіяня, Божа Установа, не зносить національних прикмет ніякого народу... Навпаки!.. Вона їх удоскоблює, підносить й скріплює... Вона отвірає перед кожним народом жерело дійсної, духовної сили, яказує йому властивий напрям духовно-культурного розвитку й добробуту.

Цю похвальну, взнесену роллю виконує в нас католицька Церква через свою нерозлучну, природну галузь, якою є наша греко-католицька Церква.

Всім за тим дає нам ця гр.-кат. Церква безпечний захист для нашої рідної, матірньої мови, що то обіймає катохезію, церковне урядовання, проповідництво, релігійну літературу й т. д... Зберігає нашу церковну обрядовість, в якій знаходиться свій питомий вираз наше національне почуття краси, естетики й побожності... Підтримує нашу національну освіту й культуру... Гуртує нас в одлу, нерозривну, національно-церковну спільноту... Скріплює та захоплює нашу історичну національну традицію... Словом, це душа, живник і серце нашого народу!.. Відси без ніякої пересаді можна сказати, що греко-католицька Церква — це справді наша Церква, не українська, національна Церква!..

3 ІСТОРИЧНО - НАЦІОНАЛЬНИХ МОТИВІВ:

Матірю для нас є греко-католицька Церква не тільки тепер, під сьогоднішню, прикру пору. Такою була вона й в минаушій, продовж майже цілої нашої, національної історії. З окрема на наших землях — на Лемківщині — зберегла вона наших предків для Української Нації. Не було б тут гр.-кат. Церкви, то ми вже давно перестали б бути собою. В часах, коли ми

буквально все трітали, оставалася нам наша одинока, національно-духова твердиця, греко-католицька Церква. Вона то дивними дорогами Божого Провидіння встоялася для нас і зберігала нас при нашій національній існуванні... І не тільки змогла йдти й допомогла всім нам пережити найтяжчі хвилини в нашій історії. Бо що більше?... З її благородного нутра вийшло наше культурно-національне відродження, (о. Маркіян Шашкевич!), якого світлу річиною минаушого року ми як раз обходили.

Так само тільки в гр.-кат. Церкві, яка є під охороною Кожкордату й Конституції держави, якої ми під сьогоднішню пору грознами, можемо також і тепер мати право й найпевніше хоронити зрокво організованого, релігійно-церковного й національного життя!.. Далше! Спривування нашими людьми спархальної влади в гр.-кат. Церкві навязує якнайреальніше до історичної символістики нашого самсітнього, державного життя в далекій минаушій... Відси то в твердинях наших обставинах повнята: „Князь Церкви“ зливається й утворюється з поняттям: „Князь Народу“.

НАШ ОБОВ'ЯЗОК ДЛЯ УКРАЇНСЬКОЇ, ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ:

З тих усіх, вище наведених причин ми повинні з мотивів так релігійної, як і національної натурі не тільки чисто механічно, алядко особово належати до нашої гр.-кат. Церкви. То значить: Ми повинні бути її членами не тільки силою метричного впису до її урядового кнєгу, себто лише формально, на зверх... Але ми обов'язані душею та серцем стати в її рядях!.. Всім за тим ми повинні: Підтримати й поширювати її працю... Боронити її перед напастями наших релігійних і національних ворогів... Охоронювати її перед єврейськими експериментами, що мають на цілі

вуха, що той ані лабою не грібнув та випустив на молоду конюшину, як до маминої перини, обомліде зо страху Парашине хлопця. Ще раз уцідив старик вовкові по хребті за своєю ганьблнву їзду з панського до села. Тоді сільські сміхуни передражнювали діда Коринлу за його вовчу їзду. Але дідо не гнівався, він залюбки слухав ці слова й хто йому найбільше догрівав, того найкорше брав зі собою на угорські доли, на живо. І панщину тоді скасували. Село дихнуло новими грудьми. (Далі буде)

ЧИ ВЖЕ МАЄТЕ

на весну насіння

„ЦЕНТРОСОЮЗ“

ослабити та розсадити її з внутрі, а нас підступом, аглядаючи силою знати в обійми якоїсь чужої нам релігійно й національно, церковної організації... Оберігати її перед захопленням у ній проводу через чужинців... Домагатися її все пильно чувати над тим, щоб у тій Церкві, яка є відгалуженням католицької Церкви для українського народу завжди рядили та релігійно-душно-пастирську працю провадили тільки наші українські Єпископи та наші українські душпастирі!...

Релігійно-духові потреби членів Української Нації потрапити найкраще заспокоїти лише духовняк-Українець, а не прим. Москаль, — чи то з похороження, чи лише з душі, — Москаль, який вже немов з природи виріс і живе на те, щоб кормитися зрабаваним українським хлібом, а рівночасно бути смертним ворогом і шкодином, українського народу!... Від того поганого, нелюбого насіння треба нам доконче відділитися й очиститися — й то основно та раз на завжди, — якщо хочемо бути справжніми католиками й добримі Українцями, Єрміями дітьми нашої гр.-кат. Церкви й нашої Української Нації!... Про це повинні пам'ятати взагалі всі Українці, а першза все наша, тяжко досліджувана й анархізована Лемківщина!...

Церквий Олекса.

Замітка.

Цю статтю повинен кожний читач вивчитися напам'ять.

Найкращий національний часопис для українських дітей

„ДЗВІНОЧОК“

виходить місячними гарно ілюстрованими книжечками, — Багатий і цікавий зміст для дітей і для дитячих садків.

„ДЗВІНОЧОК“ необхідний в кожному Дитячому Садку, Кружку Р. Ш., Читальні і т. п.

Повільне число коштує 20 гр. — Річна передплата в краю 2 зол.

Адреса: „ДЗВІНОЧОК“, Львів, Косцюшка 1а.

Повідомляємо П. Т. Громадянин Лемківщини, що надійшов новий транспорт першорядних чорних і колірних верхніх шкір і сильних шкір на споди, — Ціни конкурентніші.

„СКІРЯНИЙ БАЗАР“
У Сяноці, Ринок 11.

МУЗИЧНА НАКЛАДНЯ ТОРБАН У ЛЬВОВІ, ВУЛ. СВ. СОФІЇ 78
вислає за попереднім надісланням 2 злотих

ЗБІРКУ ПІСЕНЬ З ПОТАМІ НА СОПРАН І АЛЬТ ДР. О. БАРИЛЯКА

Я Г І Л К И

У цій збірці містяться 65 найкращих пісень-літок, які можна виводити в хоромодом коло церкви на Великдень, а також на майдані і на сцені через 2 літ рік. Замовляйте цю збірку, в якій крім пісень, найдете всі пояснення як співати та виводити хоромоди.

Нові КНИЖКИ

Мр. Микола Тополянський: ПОЛІТИЧНО-ЕКОНОМІЧНИЙ СЛОВНИК ЧУЖИХ СЛІВ ч. 1-2, Львів 1938. Вислає Іван Тиктор, Бібліотека „Народньої Справи“ „Рідне Слово“, стор. 64. Це дуже корисна підручна книжечка для нашого сільського читача.

Ліга Попераня „Туристик“ БЮЛЕТЕН Комісії Студію Ліги Попераня Туристик, том 2, Краків 1938. — Дуже цінна книжка для всіх, що займаються регіональним питанням у Польщі; там-більше, що праця д-ра Ст. Лещинського, ст. асистента Інст. Геогр. У. Я. оперта на стисло наукових дослідках є першою того рода монографією — твором, присвяченим одній темі, який виказує величкі господарські можливості Підгалля.

Ноти: В ВЕСНЯНИЙ ДЕНЬ, пісня на мішаний хор. Слова: Г. Дудько. Музика: І. Недьвіжко. Ціна: 60 грош. Видавця: Муз. Накл. „Торбан“ у Львові.

Літопис Червоної Калини, ілюстрований журнал історії та побуту ч. 1, 2, 3, 4, Львів, Зморівна 12, Річна передп. 13 зл.

Мр. О. Бунь: ХРЕСТ НА УКРАЇНІ (950-ліття Володимирового хрещення України), Львів 1938 р. ч. 5, Християнська книжка, вид. Мета.

„ПІСНЯ БЕСКИДУ“ народня картина з часів панщини на 3 дії зі співами й танцями, Бібліотека Лемківщини, ч. 7, Львів 1938. Ціна 1.50 зл. Акція відбувається в часах Хмельниччини в горах Лемківщини. Для точних передплатників „Нашого Лемка“ тільки 0.60 зл. Речисень дещою ціну купитись з днем 15. травня ч. р., тому кожний, що не вислає ще передплати на 1938 рік 3.60 гр. на „Пісня Бескиду“ — хай негайно послав гроші, а буде мати вагітну книжку й спокій на цілий рік. Часопис „Наш Лемко“ буде сталим гостем у Вашій хаті та Ви будете знати, що нового дється в світі Користайтеся з нагоди!

Та нема крашої над каву

„ПРАЖІНЬ“

Й пють всі, що шанують
своє здоров'я.

Суспільний Промисл

Львів 24, вул. Жовтківська 188.

Необхідна книжка для кожного господаря.

РІК У САДКУ І ГОРОДІ.

Л. Бачинського — С. Дмоховського підручник садівничо-огородничої господарки з 28 рисунками, з усіма ними приписами: що та як робити в кожному місяці року так у садку, як і в городі. Ціна тільки 1 зол. Замовляти з посылкою грошей в Адм. „Н. Л.“

НАСТА
ЕАСГАНТ

Вийшла з друку найновіша песа

Юри Шкрумеля

СТРІЛЕЦЬ НЕВМИРУШИЙ

Львівський пригоди Стрільця Сисового в 5 діях. Новістю в цій песі є м. і Гурт Прадомоців. Ціна книжки 1.50 зл.

Того самого автора появилася рівночасно СТРІЛЕЦЬКА ПИСАНКА

Вистава на Великодні і весняні дні. (36-рка одноактів і деклямацій).

Ціна книжки 1.20 зл.

Ці книжки замовляти в Кипіарій Нау. Т-ва ім. Шевченка, Львів, Рипок 10, (на порту додати 30 гр.).

Аматорські Гуртки!

„АЛЬОЕ“ українська хем. комс. фабрика

у Львові, вул. Генига ч. 16

виробляє

ТЕАТРАЛЬНІ ШМІНКИ „АЛЬОЕ“

4 голови прикрас: 1. Не вишиті ліна, бо роблені на кремі „АЛЬОЕ“. — 2. Дещо бо експонічні в ужитті — 3. Великий вибір красок, дбрних спеціально до ефекцій у вечірному освітленні. — 4. Більша величина, ліна як зь і свої. Тому від нині тільки театральні шмінки „АЛЬОЕ“. Жадайте у всіх ир мінцях